

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till militär-
understödslag**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ny militärunderstödslag, som skall ersätta den gällande militärunderstödslagen från 1948. Syftet med lagförslaget är att förbättra klientservicen vid ansökan om militärunderstöd och vid utbetalningen av understödet samt rationalisera förvaltningen genom att alla uppgifter som hör till verkställigheten av militärunderstöden överförs på folkpensionsanstalten. I fråga om finansieringen av militärunderstöden föreslås en återgång till statlig finansiering. Dessutom skall vissa justeringar göras i de gällande stadgandena om militärunderstöd.

Samtidigt med denna proposition avläts en proposition med förslag till lag om moderskapsunderstöd. I den föreslås att också hela

verkställigheten av moderskapsunderstödet skall överföras på folkpensionsanstalten. Reformerna är en del av en större överföring av uppgifter till folkpensionsanstalten. Vid ingången av 1993 överfördes skötseln av barnbidragen och stödet för hemvård av barn till folkpensionsanstalten. Avsikten är att även det allmänna bostadsbidraget och studiestöden utöver militärunderstöden och moderskapsunderstöden skall överföras på folkpensionsanstalten 1994. Dessutom görs 1992 och 1993 försök med en partiell överföring av utkomststödet på folkpensionsanstalten.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft vid ingången av 1994.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	3. Beredningen av propositionen	6
1. Nuläge och de föreslagna ändringarna	3	DETALJMOTIVERING	6
1.1. Nuläge	3	1. Motivering till lagförslaget	6
1.2. De föreslagna ändringarna	4	2. Ikraftträdande	14
2. Propositionens verkningar	5	3. Lagstiftningsordning	14
2.1. Ekonomiska verkningar	5	3.1. Lagstiftningsordning	14
2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	6	3.2. Ändring av författningsnivå	15
2.3. Verkningar för medborgarna	6	LAGFÖRSLAG	16

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och de föreslagna ändringarna

1.1. Nuläge

Stadgandena om militärunderstöd ingår i militärunderstödslagen (566/48) och förordningen om militärunderstöd (567/48), som trädde i kraft vid ingången av oktober 1948. Lagen och förordningen har ändrats ett flertal gånger. Med stöd av militärunderstödslagen fastställer social- och hälsovårdsministeriet de allmänna grunderna för bestämmande av militärunderstödet storlek. Det senaste beslutet (360/91) om detta har utfärdats den 14 februari 1991.

Syftet med militärunderstödet är att trygga utkomsten för en värnpliktigs anhöriga under den värnpliktiges tjänstgöringstid. Av särskilda skäl kan emellertid också skäliga kostnader för den bostad som är i den värnpliktiges eget bruk ersättas.

En allmän förutsättning för erhållande av militärunderstöd när det gäller den värnpliktiges anhöriga är att tjänstgöringen försämrar utkomstmöjligheterna för den som har rätt till understöd och att han är i behov av understöd. När det gäller så kallade sekundära förmåntagare, till vilka bland annat den värnpliktiges föräldrar hänförs, förutsätts dessutom att deras utkomst innan den värnpliktige trädde i tjänst har varit beroende av den hjälp han lämnat dem.

Militärunderstöd söks hos socialnämnden, som beviljar och betalar ut understödet samt sköter de övriga uppgifter som hör till verkställigheten av understödet. Ändring i socialnämndens beslut om militärunderstöd söks hos länsrätten, vars utslag i saken är slutligt.

Militärunderstödet betalas av kommunens medel. Kommunen erhåller statsandel för verksamheten i enlighet med lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92).

Militärunderstöden är inte skattepliktig inkomst.

Militärunderstödet består av grundunderstöd samt understöd för boendekostnader och understöd för särskilda utgifter.

I grundunderstöd till en värnpliktigs anhörig, som är berättigad till militärunderstöd, ges per varje familjemedlem månatligen ett understöd för kost, hygien och personliga utgifter. Un-

derstödsbeloppet är lika med folkpensionens basdel och full tilläggsdel, som betalas till en ensamstående person på orten. Understödet graderas efter antalet familjemedlemmar. Understödet är för den första familjemedlemmen 100, för den andra 50, för den tredje 30 och för den fjärde och följande 15 % av ovan nämnda belopp.

Grundunderstödet är bundet till folkpensionsnivån. Understödet justeras i överensstämmelse med ändringarna i folkpensionens basdel och tilläggsdel samtidigt som folkpensionen justeras.

De skäliga boendekostnader som skall ersättas i form av militärunderstöd utöver grundunderstödet ersätts till sitt faktiska belopp. Vad som är skälig boendenivå och skäliga boendekostnader avgörs från fall till fall.

Jämte grundunderstöd och boendekostnader kan enligt socialnämndens övervägande en värnpliktigs anhöriga, som har rätt till understöd, beviljas militärunderstöd för nödvändiga och till sitt belopp skäliga utgifter, som motsvarar den sökandes personliga omständigheter och de lokala förhållandena. En förutsättning är att dessa kostnader inte anses höra till grundunderstödet eller ersätts med stöd av någon annan lag. Som särskilda utgifter har ersatts bland annat sjukdomskostnader, hälsovårdskostnader, kostnader för vård av barn samt utgifter för fritidsverksamhet.

På lång sikt har antalet hushåll som erhållit militärunderstöd minskat kraftigt. År 1960 erhöi drygt 10 000 hushåll militärunderstöd. Fram till år 1990 hade antalet hushåll minskat till något under 4 000. Till sitt reella värde har det totala markbelopp som utbetalts i militärunderstöd sjunkit så, att om år 1970 betecknas med talet 100, är 1990 års indextal 38. Också militärunderstödet reella markbelopp per hushåll har sjunkit med ca 20 % från 1972 fram till 1990. Däremot har militärunderstödet belopp per person stigit med ca 20 % under motsvarande tidsperiod.

De förändringar som på lång sikt har skett i det totala belopp som har utbetalts i militärunderstöd beror delvis på att de åldersklasser som träder i tjänst har blivit mindre. Minskningen i det utbetalda understödsbeloppet är dock betydligt större än vad minskningen i åldersklasserna förutsätter. Minskningen i det genomsnittliga understödet, räknat per hushåll, beror

huvudsakligen på att också en värnpliktig från och med 1982 har kunnat få understöd för kostnaderna för den bostad som är i hans bruk. Före det hade endast en värnpliktigs anhöriga rätt att få understöd för boendekostnaderna. Andelen ensamstående män har ökat betydligt bland militärunderstödstagarna samtidigt som antalet äkta par och sambor har minskat. År 1990 utgjorde de värnpliktiga själva redan 55 % av alla hushåll som erhöll militärunderstöd. Den andel av de utbetalda militärunderstöden som betalades till de värnpliktiga var dock endast 39 %, eftersom det genomsnittliga understödet till dem uppgick till något under 4 000 mark per hushåll. Det genomsnittliga understödet till äkta par och sambor var däremot något under 8 000 mark per hushåll.

När det gäller förändringarna i antalet de så kallade sekundära förmånstagare är det närmast de förändringar som har skett i åldersgruppsstrukturen som framgår av den statistik som gäller militärunderstöd. Bland de hushåll som erhöll militärunderstöd sjönk t.ex. andelen 30-åriga personer och äldre från 20 % till 7 % från 1985 till 1990. Under nämnda tidsperiod ökade däremot andelen 20—24-åringar från 55 % till 73 %. Detta återspeglar ökningen av dessa personers andel i deras egenskap av militärunderstödstagare.

De äkta parens och sambornas andel av militärunderstödstagarna har också sjunkit relativt snabbt. Då äkta par och sambor med barn att försörja ännu 1986 utgjorde 31,2 % av de hushåll som erhöll militärunderstöd, hade denna andel sjunkit till 19,1 % år 1990. En bakgrundsfaktor på lång sikt, utöver att andelen värnpliktiga som själva erhåller militärunderstöd har ökat, är också uppenbarligen att förstfödern i genomsnitt har blivit äldre. I dag skaffar man mera sällan än tidigare barn i den ålder då värnplikten vanligen skall fullgöras. Förändringen i militärunderstödstagarnas åldersstruktur återspeglar sig också i att tiden för betalning av militärunderstöd i genomsnitt har förkortats. År 1990 var den ca 5 månader.

Det totala beloppet av militärunderstöd som utbetalades 1991 uppgick till ca 27 milj. mark.

Från år 1984 har militärunderstödet varit en förmån som finansieras av kommunerna och staten. Före det finansierades understödet helt med statens medel.

Enligt de bedömningar som står till förfogande har de sekundära förmånstagarnas möj-

lighet att söka och få militärunderstöd minskat i betydelse på grund av den utveckling som har skett inom den övriga socialskydds- och socialförsäkringslagstiftningen och de förändringar som har skett i fråga om den privaträttsliga underhålls- och försörjningsskyldigheten och annan vårdplikt.

Med tanke på de centrala principerna för fastställande och beviljande av militärunderstöd och övrigt förfarande liknar militärunderstödsystemet systemet med utkomststöd. Eftersom behovet av ekonomiskt stöd för värnpliktiga uppkommer på grund av att den värnpliktige uppfyller något som staten har förpliktat honom till, har det ansetts motiverat att militärunderstödsystemet kvarstår som ett separat system i förhållande till systemet med utkomststöd och också att de ersättningar som betalas är högre. Militärunderstödsystemet är ett så kallat primärt förmånssystem i förhållande till systemet med utkomststöd.

1.2. De föreslagna ändringarna

Den föreslagna överföringen av verkställigheten av militärunderstöden till folkpensionsanstalten är en del av en större reform. Samtidigt med denna proposition avläts också regeringens proposition om överföring av verkställigheten av moderskapsunderstödet till folkpensionsanstalten från ingången av 1994. Enligt den kommission för överföring av uppgifter som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet är avsikten ytterligare att överföra verkställigheten av det allmänna bostadsbidraget och studiestödet till folkpensionsanstalten under 1994. I kommissionens uppdrag ingår dessutom att arrangera försök för att reda ut i vilken utsträckning det är möjligt att överföra utbetalningen av utkomststöd till folkpensionsanstalten. Försöket arrangeras 1992 och 1995.

Reformprojektet är baserat på statsminister Esko Aho's regeringsprogram av den 26 april 1991, där det konstateras att basutkomstsystemen förenklas och möjligheterna utreds att enligt den så kallade principen med en enda lucka överföra utbetalningen av förmånerna till folkpensionsanstalten. I den allmänna motiveringen till budgetpropositionen för 1992 konstateras det mera exakt än i regeringsprogrammet, att för förenklande av socialskyddsförvaltningen, för förbättrande av möjligheterna att erhålla service och för tryggnad av med-

borgarnas rättsskydd bereds överföringen av utanordnandet och verkställandet av stöd för vård av barn i hemmet, barnbidrag, moderskapsunderstöd, studiestöd, bostadsbidrag, militärunderstöd, underhållsstöd och i tillämpliga delar utkomststöd till folkpensionsanstalten. När det gäller barnbidrag och stöd för vård av barn i hemmet skedde övergången vid ingången av 1993. När det gäller underhållsstödet kommer en överföring inte att genomföras av ändamålsenlighets skull.

Avsikten med reformen är att förverkliga den så kallade principen med en enda lucka så att medborgaren kan få olika sociala förmåner så koncentrerat som möjligt på ett och samma ställe. Det bör vara möjligt att betjäna en klient bättre än tidigare bland annat så att han inte behöver ge samma uppgifter om sig själv till flera olika myndigheter. En myndighet skall också kunna använda en gång erhållna uppgifter vid beviljande av flera olika förmåner.

Folkpensionsanstalten sköter redan nu flera förmåner som baserar sig på behovsprövning. Om verkställighetsuppgifterna för flera förmåner koncentreras till en och samma instans, kan detta i praktiken medverka till att definitionerna och begreppen särskilt i fråga om förfarandet vid verkställigheten av och grunderna för beviljandet av olika förmåner stegvis förenhetligas. I denna mening har man redan i samband med den reform av lagstiftningen som gäller överföringen av förmånerna så långt som möjligt försökt förenhetliga begreppen och definitionerna.

Det föreslås att vissa sakliga ändringar görs i militärunderstödslagen till den del gällande stadganden inte längre motsvarar den utveckling som har skett inom den övriga lagstiftningen och i praktiken. Enligt förslaget skall de så kallade sekundära understödstagare inte längre höra till dem som har rätt till militärunderstöd. I den gällande lagen avses med sekundär understödstagare den värnpliktiges föräldrar, adoptivföräldrar, styvfader och styvmoder, far- och morföräldrar, fosterföräldrar samt hel- och halvsyskon. Den lagstiftning som gäller socialskydd och socialförsäkring samt underhålls- och försörjningsskyldighet har ändrats så att dessa personers faktiska beroende av den hjälp en värnpliktig kan lämna i praktiken är liten. Det föreslås också att de procenttal som har använts vid bestämmandet av grundunderstödet justeras med beaktande bland annat av att familjerna har blivit mindre.

När det gäller ersättande av kostnaderna för militärunderstöd föreslås en återgång till statlig finansiering. Den viktigaste motiveringen till detta är att systemet då administrativt sett blir enklare. Om militärunderstöden fortsättningsvis finansieras också med kommunala medel, leder detta till en betalningsrörelse mellan kommunerna och folkpensionsanstalten som medför oskäligt mycket arbete jämfört med förmånernas markbelopp. Till sin natur kan militärunderstödet dessutom anses vara en sådan förmån som hellre skall finansieras av staten.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Med tanke på en värnpliktigs anhöriga föreslås vissa smärre ändringar i militärunderstödslagen. Enligt propositionen kan så kallade sekundära förmånstagare inte längre erhålla militärunderstöd. De familjer som har rätt till understöd har också hela tiden blivit mindre. Av nämnda orsaker föreslås också att grundunderstödet procentandelar ändras så att grundunderstödet i stället för nuvarande 15 % skall vara 30 % av full folkpension också för den fjärde och följande familjemedlemmar. De föreslagna ändringarna varken minskar eller ökar kostnaderna i någon väsentlig grad.

Det föreslås att de stadganden som gäller finansieringen av militärunderstöden ändras så att kostnaderna i sin helhet skall täckas med statens medel under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Eftersom kommunernas lagstadgade uppgifter minskar till följd av denna reform och finansieringsansvaret således också blir mindre, kommer de utgifter som utgör grund för statsandelen till kommunerna att minska med ca 30 milj. mark. Dessutom kommer kommunernas personalutgifter uppskattningsvis att minska på grund av överföringen av de uppgifter som hänförs till militärunderstöden så att minskningen motsvarar ca 10 personers årliga arbetsinsats. På denna grund kommer kommunernas kalkylerade statsandel att minska med ett belopp som motsvarar den uppskattade arbetsinsatsen, dvs. med 800 000 mark.

Enligt lagförslaget skall de verksamhetsutgifter som verkställigheten av lagen medför för folkpensionsanstalten hänföras till folkpensionsanstaltens verksamhetsutgifter. Folkpensionsanstaltens utgifter kommer att öka något.

2.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Reformen förutsätter planeringsuppgifter inom folkpensionsanstalten under övergångsfasen. De resurser som behövs när verkställigheten av militärunderstöden överförs till folkpensionsanstalten tryggas genom interna arrangemang vid anstalten.

Vid beviljande av militärunderstöd kan vissa uppgifter som redan finns i folkpensionsanstaltens dataregister och som behövs för detta arbete utnyttjas, t.ex. uppgifter om stöd för hemvård av barn, utkomstskyddets grunddagpenning, stöd för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt beskattningen. Folkpensionsanstalten får dessutom person- och adressuppgifter samt uppgifter om adressändringar från befolkningsregistercentralen.

Det föreslagna förfarandet vid sökande av ändring i folkpensionsanstaltens beslut så att ändring först söks hos socialförsäkringsnämnden och därefter hos prövningsnämnden motsvarar den reglering som har införts såväl i fråga om moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen som barnbidragen och stödet för hemvård av barn, som överfördes till folkpensionsanstalten vid ingången av 1993. De nämnda besvärinstansernas uppgifter kommer således att öka något när reformen har trätt i kraft.

2.3. Verknningar för medborgarna

Med tanke på medborgarna är avsikten med reformen att förverkliga den så kallade principen med en enda lucka för alla ärenden, så att en enskild medborgare kan få olika sociala förmåner genom så få besök som möjligt hos de olika myndigheterna. Reformen är en del av en mera omfattande överföring av uppgifter till folkpensionsanstalten. I sin helhet innebär denna reform, dvs. överföringen av uppgifterna till folkpensionsanstalten, en förbättring för medborgarna.

3. Beredningen av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 15 januari 1992 en kommission med uppgift att bereda överföringen av verkställigheten av militärunderstöden och likaså av de andra ovan nämnda förmånerna till folkpensionsanstalten. Utom för social- och hälsovårdsministeriet fanns det i kommissionen företrädare för statsrådets kansli, finansministeriet, miljöministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsstyrelsen, sedermera forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, bostadsstyrelsen, folkpensionsanstalten samt kommunernas centralorganisationer.

De förhandlingar som regleringsdokumentet förutsätter har förts om regeringens proposition.

Regeringens proposition baserar sig på kommissionens förslag.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 §. *Tillämpningsområde.* Det föreslagna stadgandet om lagens tillämpningsområde motsvarar i sak 1 och 1 a §§ i gällande lag. De grundläggande stadgandena om fullgörandet av värnplikten ingår i värnpliktslagen (452/50). Enligt den sistnämnda lagen är varje finsk man värnpliktig. Med avseende på fullgörandet av sin värnplikt tillhör den värnpliktige de aktiva trupperna, reserven eller lantvärnet. I stället för som vapentjänst kan värnplikten också fullgöras som vapenfri tjänst. Om den civiltjänst som

skall fullgöras i stället för tjänstgöring enligt värnpliktslagen stadgas i civiltjänstlagen (1723/91).

2 §. *Allmänna förutsättningar.* Det föreslagna stadgandet motsvarar stadgandet i 3 § 1 mom. i gällande lag, som gäller de allmänna förutsättningarna för erhållande av understöd.

3 §. *Militärunderstöd.* I den föreslagna paragrafen definieras de förmåner som skall betalas som militärunderstöd: grundunderstöd, bostadsunderstöd och särskilt understöd. I paragrafen preciseras dessutom förutsättningarna för beviljande av förmånen både med tanke på den

värnpliktiges anhöriga och den värnpliktige själv. Utgångspunkten är att fortfarande endast sådana utgifter som skall betalas under den värnpliktiges tjänstgöringstid ersätts med militärunderstödet.

Enligt paragrafens 1 punkt anses anhöriga till en värnpliktig i egenskap av den som söker understöd vara i behov av understöd, om de inte med hänsyn till deras personliga omständigheter och de lokala förhållandena erhåller en skälig utkomst av de inkomster eller medel som står till deras förfogande.

Särskilda skäl enligt paragrafens 2 punkt kan närmast, i enlighet med nuvarande praxis, innebära att det säkerställs att fullgörandet av värnplikten när det gäller en värnpliktig som bor ensam inte leder till att den värnpliktige blir tvungen av avstå från sin bostad. Kostnaderna för en bostad som en värnpliktig har anskaffat under sin tjänstgöringstid skall också kunna ersättas, om det finns grundad anledning till det. Den värnpliktige har kanske varit bostadssökande redan innan han trädde i tjänst. I undantagsfall skall understöd kunna beviljas även en värnpliktig som från utlandet kommer till Finland för att fullgöra sin värnplikt, om det finns särskilda skäl till att han har skaffat en bostad i Finland för tjänstgöringstiden.

De stadganden som föreslås i paragrafen motsvarar i sak stadgandena i 4 § 1 mom. i gällande lag och motsvarande stadganden i social- och hälsovårdsministeriets beslut om fastställande av de allmänna grunderna för bestämmande av militärunderstödet storlek, som har utfärdats med stöd av den nämnda paragrafens 2 mom.

4 §. *Anhöriga som har rätt till understöd.* De stadganden som gäller anhöriga vilka har rätt till understöd ingår i 2 § i gällande lag. Det föreslagna stadgandet motsvarar i sak nämnda stadgande till den del det gäller de personer som avses i den nämnda paragrafens 1 punkt, dock preciserat så att det när det gäller äkta makar förutsätts att de bor ihop.

Enligt 2 § 2 punkten i gällande lag avses med anhörig som har rätt till understöd även den värnpliktiges föräldrar, adoptivföräldrar, styvfader och styvmoder, far- och morföräldrar, sådana fosterföräldrar vilka underhållit den värnpliktige under en tid av minst tio år samt hans hel- och halvsyskon. Enligt lagens 3 § 2 mom. är en förutsättning för att de så kallade sekundära förmånstagare som avses i det först-

nämnda stadgandet skall beviljas understöd att deras utkomst före den värnpliktiges inträde i militärtjänst varit beroende av den hjälp den värnpliktige lämnat dem.

Det föreslås att de sekundära förmånstagarnas rätt till militärunderstöd slopas. Den värnpliktige har inte lagstadgad skyldighet att underhålla, försörja eller på annat sätt vårda dem. Socialskydds- och socialförsäkringssystemen har dessutom förbättrats så att nivån på utkomstskyddet för dem som hör till de sekundära understödstagarna i själva verket kvarstår oförändrad i de flesta fall trots att den värnpliktige inträder i militärtjänst. Sådana fall där en sekundär understödstagares utkomst på det sätt som avses i 3 § 2 mom. i gällande lag skulle ha varit beroende av den hjälp som en värnpliktig har givit är sällsynta. På detta sätt skulle beviljandet av militärunderstöd bli enklare också administrativt sett.

5 §. *Verkställighet.* Folkpensionsanstalten skall sköta uppgifterna enligt den föreslagna lagen. I vissa frågor av närmast teknisk natur, såsom behandlingen av ansökningarna och utbetalningen av förmånerna, skall stadgandena om moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning i sjukförsäkringslagen tillämpas.

6 §. *Finansiering. Förskottsbetalning.* Enligt 13 § i gällande lag tillämpas lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) på verksamhet som anordnas med stöd av militärunderstödslagen, om inte annat stadgas genom lag. Innan lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (677/82) trädde i kraft vid ingången av 1984 finansierades militärunderstöden i sin helhet med statens medel. Vid nämnda tidpunkt blev understödet en förmån som finansieras av kommunerna och staten och en verksamhet som omfattas av den ovan nämnda lagen.

Enligt den föreslagna 6 § 1 mom. skall militärunderstöden på nytt finansieras med statens medel. Fullgörandet av värnplikten innebär att en medborgarskyldighet uppfylls. Det är således inte fråga om en verksamhet som av tradition hör till kommunernas uppgifter. Därför är det motiverat att staten också svarar för kostnaderna för det militärunderstöd som för tjänstgöringstiden skall betalas till den värnpliktiges anhöriga eller till den värnpliktige själv. Under sin tjänstgöringstid har en värnpliktig t.ex. inte samma möjligheter som annars att fullgöra sin försörjningsskyldighet. Den

föreslagna ändringen innebär också att administrationen blir enklare.

Folkpensionsanstalten kan i ingen händelse använda egna medel för betalning av militärunderstöden. För att folkpensionsanstaltens likviditet skall tryggas, föreslås att det i 2 mom. stadgas att staten skall betala förskott till folkpensionsanstalten. För att folkpensionsanstalten skall kunna betala understöden den första bankdagen i varje månad enligt 1 mom. i den föreslagna 16 §, måste de medel som behövs för betalningen stå till folkpensionsanstaltens förfogande senast den nästista bankdagen i månaden före betalningsmånaden. I detta syfte skall folkpensionsanstalten senast den 20 varje månad meddela staten en uppskattning över beloppet av de militärunderstöd som skall betalas följande månad. Folkpensionsanstalten skall senast den 20 i månaden efter den månad då understöden har betalats meddela staten det sammanlagda beloppet av de understöd som har betalats ut föregående månad. Skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de militärunderstöd som har betalats ut under en kalendermånad och förskotten för samma månad beaktas då förskottet för den andra månaden efter betalningsmånaden bestäms.

Antalet ansökningar om militärunderstöd varierar månatligen på grund av tidpunkten för inträde i tjänst och också på grund av de förändringar som har skett i omständigheterna med tanke på dem som har rätt till understöd. Det förfarande som föreslås i stadgandet har ansetts nödvändigt för att understödsansökningarna skall kunna behandlas utan dröjsmål och för att säkerställa att understöden också i fortsättningen kan betalas ut på det föreslagna sättet i förskott.

7 §. *Verksamhetsutgifter.* De verksamhetsutgifter som verkställigheten av denna lag orsakar enligt det föreslagna förfarandet räknas som verksamhetsutgifter för folkpensionsanstalten. Detta är ändamålsenligt, eftersom folkpensionsanstalten enligt den föreslagna lagens 5 § skall svara för allt det arbete som verkställigheten av lagen förutsätter. Förfarandet är enkelt också administrativt sett.

8 §. *Grundunderstöd.* De allmänna grunderna för bestämmande av grundunderstödet storlek ingår för närvarande i 1 § i social- och hälsovårdsministeriets ovan nämnda beslut. Enligt detta stadgande tilldelas en värnpliktigs anhörig, som är berättigad till militärunderstöd, per

varje familjemedlem månatligen ett grundunderstöd för kost, hygien och personliga utgifter. Avsikten med understödet är att det skall täcka ordinarie utgifter för det dagliga uppehållet, såsom klädkostnader, mindre hälso- och sjukvårdsutgifter, avgifter för tidningsprenumerationer, avgift för televisionslicens, bruksavgift för telefon, kostnader för arbetsresor som motsvarar avgiften inom lokaltrafiken, andra resekostnader, utgifter för rekreation och fritidsverksamhet samt andra motsvarande utgifter. Understödet bestäms på basis av folkpensionens basdel och full tilläggsdel, som betalas till en ensamstående person på orten.

Enligt förslaget skall grundunderstöd alljämt täcka de ordinarie utgifterna för det dagliga uppehållet. Fullt understöd skall alljämt vara lika stort som folkpensionens basdel och full tilläggsdel, som betalas till en ensamstående person på orten.

För närvarande graderas grundunderstödet efter den anhöriga som har rätt till understöd och antalet familjemedlemmar. Understödet är för den första familjemedlemmen 100, för den andra 50, för den tredje 30 samt för den fjärde och följande 15 % av fullt grundunderstöd. Den värnpliktige beaktas inte som familjemedlem.

Enligt förslaget skall grundunderstödet alljämt graderas efter antalet familjemedlemmar på samma sätt som nu ända till den tredje familjemedlemmen. Det föreslås att procenttalet 15, som har använts vid bestämmande av understöd för den fjärde och följande familjemedlemmar, höjs till 30. Ändringen innebär också ett stöd för storfamiljer. Andelen äkta makar och sambor som har erhållit militärunderstöd har för sin del sjunkit relativt snabbt de senaste åren. Familjerna har också allmänt taget blivit mindre. Sålunda är det i praktiken sällsynt med fall där understöd skall betalas till den fjärde familjemedlemmen eller ännu flera familjemedlemmar.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett stadgande som kompletterar det föreslagna 2 mom. och gäller bestämmande av understöd när det betalas till en värnpliktigs anhöriga som bor i utlandet.

Grundunderstödet belopp skall fortfarande justeras vid samma tidpunkt och i samma förhållande som folkpensionens basdel och tilläggsdel. Ett stadgande om detta föreslås i paragrafens 4 mom.

9 §. *Bostadsunderstöd.* Stadganden om mili-

tårunderstöd för boendekostnader ingår för närvarande i 2 § i social- och hälsovårdsministeriets ovan nämnda beslut. Enligt stadgandet ersätts de faktiska hyreskostnaderna, dock högst enligt lokalt gängse hyresnivå och skälig bostadsnivå. Avgifter för elektricitet, gas, värme och varmt vatten samt hyresvederlag och regelrätta underhållskostnader för egnahemshus ersätts också. Räntor på skulder som föranletts av egen bostad med skälig bostadsnivå beaktas till sitt fulla belopp.

Det föreslagna stadgandet motsvarar i sak gällande reglering, dock så kompletterat att ett omnämnande av bostadsrättsbostäder enligt lagen om bostadsrättsbostäder (650/90) har fogats till den föreslagna paragrafens 1 mom. Med bostadsunderstödet skall alltjämt ersättas alla faktiska boendekostnader högst enligt skälig bostadsnivå. Hyresutgifter ersätts också i fortsättningen, dock endast enligt lokalt gängse hyresnivå. Enligt förslaget meddelar folkpensionsanstalten närmare föreskrifter om beaktandet av boendekostnader.

Avsikten är att skötseln av bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/75) också skall överföras på folkpensionsanstalten vid ingången av 1994. För undvikande av varierande praxis kunde bedömningsgrunderna enligt lagen om bostadsbidrag i tillämpliga delar tillämpas också vid bedömningen av de utgifter som avses i det nu föreslagna stadgandet och som skall hänföras till boendekostnader. Både militärunderstödslagen och lagen om bostadsbidrag utgår från att skäliga boendekostnader skall beaktas. En tillämpning av bedömningsgrunderna enligt lagen om bostadsbidrag innebär bland annat, att hyra, vederlag för skötsel av egen bostad och kapitalvederlag, bruksvederlag för bostadsrättsbostad samt utgifter för fastighetens skötsel för den som bor i egen bostad i annat hus än sådant som ägs av bostadsaktiebolag eller bostadsandelslag och därmed de kostnader för värme och vatten som har betalats utöver ovan nämnda utgifter skall beaktas på det sätt som anges i lagen om bostadsbidrag och det statsrådsbeslut om grunderna för bostadsbidraget som utfärdas årligen med stöd av den nämnda lagen. Med avvikelser från vad som stadgas i lagen om bostadsbidrag bör kostnaderna för elektricitet och gas alltjämt godkännas som boendekostnader enligt tidigare praxis. Årliga räntor på personliga lån som har upptagits för anskaffning eller iståndsättande av egen bostad med skälig bostadsni-

vå samt annuiteterna enligt lagen om bostadsproduktion (247/66) skall också beaktas till sitt fulla belopp. Detsamma gäller också räntor på lån som har upptagits för betalning av bostadsrättsavgift.

10 §. *Särskilt understöd.* Stadganden om särskilt understöd ingår för närvarande i 3 § i social- och hälsovårdsministeriets ovan nämnda beslut. Enligt stadgandet kan jämte grundunderstöd och boendekostnader enligt socialnämndens övervägande till varje understödsberättigad anhörig till en värnpliktig på särskild anhållan beviljas understöd för nödvändiga och till sitt belopp skäliga utgifter, som motsvarar den sökandes personliga omständigheter och de lokala förhållandena, såvida dessa kostnader inte anses höra till grundunderstödet eller ersätts med stöd av någon annan lag. Understödet har kunnat beviljas även om förutsättningar för beviljande av militärunderstöd i övrigt inte har funnits.

Det föreslagna stadgandet motsvarar i sak gällande reglering. Vid beviljande av understöd skall tidigare praxis tillämpas i huvuddrag. För att en enhetlig praxis skall kunna tryggas föreslås dock att folkpensionsanstalten skall ha rätt att meddela närmare föreskrifter i saken.

En värnpliktig har inte rätt till grundunderstöd eller särskilt understöd. För tryggande av nödvändig utkomst kan den värnpliktige dock vid behov vända sig till utkomststodsmyndigheterna i hemkommunen eller, om en sådan inte finns, i den kommun där han vistas.

11 §. *Inkomster och tillgångar som skall beaktas.* Enligt 4 § i social- och hälsovårdsministeriets ovan nämnda beslut skall inkomsterna under tjänstgöringstiden, med undantag av de inkomstslag som särskilt nämns i stadgandet, beaktas då understödet beviljas. Med inkomster som skall beaktas avses alla inkomster som de facto står till förfogande, oberoende av inkomstkälla. Bland dem kan t.ex. nämnas lön-, företagar-, pensions- och förmögenhetsinkomster samt understöd från privata och offentliga instanser.

Enligt 1 mom. i den föreslagna 11 § skall de faktiska inkomster som står till förfogande under tjänstgöringstiden alltjämt beaktas när understöd beviljas. Enligt den nu föreslagna 2 § är en allmän förutsättning för erhållande av understöd, på samma sätt som för närvarande, att tjänstgöringen försämrar utkomstmöjligheterna för den som har rätt till understöd samt att sökanden är i behov av understöd. När den

sökanden är en anhörig skall således sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars inkomster alltid beaktas. Också den värnpliktiges inkomster skall beaktas. Till en värnpliktig betalas inte grundunderstöd eller särskilt understöd. För att de inkomster som de facto står till den värnpliktiges förfogande skall kunna bedömas, skall dock sådana nödvändiga utgifter som han skall betala under tjänstgöringstiden, t.ex. amorteringar på bostadslån, kunna avdras från hans inkomster enligt prövning.

Det föreslås att vissa inkomstslag skall fogas till förteckningen över de inkomster som för närvarande nämns i paragrafen och som inte skall beaktas. Det är inte ändamålsenligt att utkomststöd enligt socialvårdslagen (710/82) beaktas när militärunderstöd beviljas, eftersom militärunderstödet skall beaktas när utkomststödet belopp räknas ut. Handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) kan igen betraktas som en förmån som är avsedd som ersättning för ökade kostnader och inte som en egentlig utkomstskyddsförmån. Sjukdägnen som en värnpliktig själv får under en konvalescenspermission eller faderskapspenning som han får under permission eller faderskapsledighet och som enligt sjukförsäkringslagen betalas till samma belopp som minimidägnen är igen avsedda för täckande av den värnpliktiges egna dagliga utgifter. Därför är det inte heller ändamålsenligt att nämnda förmåner beaktas när militärunderstödet bestäms.

Enligt 4 § i social- och hälsovårdsministeriets beslut räknas inte den värnpliktiges och hans anhörigs förhållandevis små besparingar som sådan förmögenhet som inverkar på militärunderstödet storlek och belopp. Det föreslås att ett stadgande som i huvudsak motsvarar gällande stadgande tas in i 11 § 2 mom. Det gällande stadgandet preciseras dock så att sådana tillgångar som inte står till förfogande när understödet beviljas inte skall beaktas. En bostad som är i den sökandes bruk och arbetsredskap som är avsedda för tryggande av en oavbruten utkomst skall inte heller beaktas som tillgångar. Ett motsvarande stadgande ingår också i de stadganden som gäller bedömning av tillgångar i samband med utkomststödet.

12 §. *Fastställande av understöd.* Enligt paragrafens 1 mom. skall i militärunderstöd betalas skillnaden mellan det sammanlagda beloppet

av grundunderstöd enligt den föreslagna 8 § och utgifter enligt de föreslagna 9 och 10 §§ samt inkomster enligt den föreslagna 11 §. Förslaget motsvarar gällande reglering.

Enligt paragrafens 2 mom. skall utgifter inte beaktas till den del de ersätts eller en förmån som motsvarar dem erhålls på någon annan grund. Stadgandet motsvarar principerna i gällande lagstiftning.

Om ändring av ett beslut om militärunderstöd stadgas i 11 § i gällande lag. I 12 § 3 mom. föreslås likaså ett stadgande, enligt vilket understödets belopp skall justeras om någon förändring sker i de personliga omständigheterna eller behovet av understöd. Om rättelse och upphävande av ett felaktigt beslut föreslås bli stadgat i lagens 21 §.

13 §. *Understödet belopp då barnet har rätt till underhållsbidrag.* Det föreslagna stadgandet motsvarar 4 § 3 mom. i gällande lag. Det föreslås dock att den begränsning enligt vilken understödets maximibelopp skall vara lika stort som det belopp som kan betalas till en annan understödstagare i motsvarande ställning skall slopas. I militärunderstöd skall alltid betalas det belopp som nämns i avtalet om underhållsbidrag eller domstolens utslag, förutsatt att den värnpliktige inte kan betala det av egna inkomster eller tillgångar. Förfarandet säkerställer att barnet också under den värnpliktiges tjänstgöringstid alltid får ett belopp som är lika stort som underhållsbidraget. Genom detta förfarande undviks också att den värnpliktige får en underhållsbidragsskuld för tjänstgöringstiden ens till den del underhållsbidragets belopp överstiger beloppet av kommunalt underhållsstöd enligt lagen om tryggande av underhåll för barn (122/77). Förfarandet blir enklare administrativt sett och leder inte med tanke på barnets faktiska försörjare och den värnpliktige till en situation med två luckor i stället för en i sådana fall där försörjaren är tvungen att ansöka om underhållsstöd hos kommunen och den underhållsskyldige, på grund av att han är medellös under tjänstgöringstiden, är tvungen att anhålla om befrielse från indrivning av underhållsbidrag för ersättande av betalt underhållsstöd. I praktiken är sådana situationer sällsynta.

14 §. *Betalningstid.* Enligt 5 § 1 och 2 mom. i gällande lag betalas militärunderstöd tidigast från dagen för inträdet i tjänst och högst till utgången av den kalendermånad under vilken den värnpliktige hemförlovats eller hans mili-

tärtjänst avbrutits. Till den som är inkallad till reservens repetitionsövningar betalas understöd för hela tiden. Det föreslagna stadgandet i 14 § 1 mom. motsvarar i sak ovan nämnda stadgande.

För att oklarheter och oenhetlig praxis skall kunna undvikas föreslås i paragrafens 2 mom. ett stadgande som gäller fastställande av understöd i det fall att understödet betalas endast för en del av månaden.

15 §. *Ansökan.* Utgångspunkten i den nu föreslagna paragrafens 1 mom. är att understöd skall kunna sökas så smidigt som möjligt. Därför har det inte ansetts nödvändigt att inta ett särskilt krav på skriftlig ansökan, utan ansökan skall med beaktande av principerna i lagen om förvaltningsförfarande (598/82) kunna ske också på något annat sätt som folkpensionsanstalten bestämmer.

I paragrafen föreslås inte heller något stadgande om hos vilken av folkpensionsanstaltens lokalbyråer militärunderstödet skall sökas. En ansökan som har lämnats in till vilken lokalbyrå som helst sänds med beaktande av principerna i lagen om förvaltningsförfarande till den behöriga lokalbyrån för behandling. Byrån bestäms på samma sätt som vid ansökan om moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen.

Enligt 4 § förordningen om militärunderstöd kan understöd sökas av den värnpliktige, hans till understöd berättigade anhöriga samt dennes målsman. Det har inte längre ansetts nödvändigt att ta in ett särskilt stadgande om sökanden. Utgångspunkten skall alltså vara den att understödet söks av den till vilken understödet också kan betalas ut om rätt till det uppkommer. Den som har rätt till understöd skall i alla fall alltid lämna de uppgifter som behövs för att saken skall kunna avgöras.

Både enligt 5 § 1 mom. i gällande lag och 1 mom. i den nu föreslagna 15 § skall understödet sökas inom den månad från och med vilken understöd önskas. I paragrafens 2 mom. stadgas om retroaktivt beviljande av förmånen i undantagsfall. Stadgandet motsvarar gällande reglering.

16 §. *Betalningssätt. Förlust av militärunderstödspost.* Enligt 5 § 3 mom. i gällande lag utbetalas understödet månatligen i förskott. Till denna del föreslås ett motsvarande stadgande i 16 § 1 mom. Som betalningsdag föreslås den första bankdagen i varje kalendermånad. Understödet skall betalas in på det konto i ett

penninginstitut i Finland som den som har rätt till understöd meddelar. Om understödstagaren vill ha understödet vidareänt från penninginstitutet i Finland till utlandet, skall personen i fråga själv svara för kostnaderna för detta.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett stadgande om exceptionellt betalningsförfarande. Med situationer då det inte är möjligt att betala in understödet på kontot avses i paragrafen t.ex. hinder för normal utbetalning till följd av en bankstrejk. Verkan av en särskild orsak på ett exceptionellt förfarande vid utbetalningen bedöms av folkpensionsanstalten. Med särskild orsak avses t.ex. ett fel eller någon annan störning vid utbetalningen. När militärunderstödsdagaren föreslår en avvikelse från det normala betalningsförfarandet förutsätts det också att personen i fråga till stöd för sitt yrkande lägger fram en utredning, och att det med beaktande av denna samt lokala synpunkter som påverkar utbetalningen avgörs om det är fråga om en sådan särskild orsak som kan godkännas som grund för avvikelser från det normala betalningsförfarandet.

De stadganden om avrundande av understödets belopp som föreslås i paragrafens 3 mom. motsvarar stadgandena i lagen om stöd för hemvård av barn (797/92). Verkställigheten av denna lag överfördes till folkpensionsanstalten vid ingången av 1993.

I paragrafens 4 mom. föreslås av lämplighetskäl ett stadgande om den minsta post som skall betalas ut. Enligt det föreslagna stadgandet skall understödet inte betalas, om den post som skall betalas är mindre än 1/30 av det markbelopp som enligt den nu föreslagna 8 § skall betalas i fullt grundunderstöd till den första familjemedlemmen.

I 7 § i gällande lag stadgas om förlust av understöd som har förfallit till betalning. Den nu föreslagna paragrafens 5 mom. motsvarar det nämnda stadgandet, dock ändrat så att folkpensionsanstalten av särskilda skäl av billighetshänsyn också kan besluta annorlunda. Stadgandet motsvarar förfarandet i fråga om bland annat moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen och förfarandet enligt barnbidragslagen och lagen om stöd för hemvård av barn.

17 §. *Utbetalning i specialfall.* Paragrafens 1 mom. motsvarar i sak 6 § i gällande lag. Eftersom det emellertid inte, varken ur administrativ synpunkt eller annars, är ändamålsenligt att beakta mycket kortvariga förändringar

i omständigheterna, föreslås att en minimitidsgräns om 14 dygn fogas till stadgandet. I praktiken är dylika situationer sällsynta.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall den del av militärunderstödet som i en i 1 mom. avsedd situation har betalats utan grund kunna avdras genom kvittning från följande understödspost som eventuellt skall betalas. Stadgandet motsvarar 2 § i gällande förordning om militärunderstöd.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett stadgande om utbetalning av understödet till någon annan än mottagaren på grund av särskilda skäl. Före beslutet skall det organ som anges i 6 § 1 mom. socialvårdslagen höras. Vid ingången av 1993 trädde i kraft lagen om ändring av socialvårdslagen (736/92), genom vilken den obligatoriska socialvårdsnämnden i kommunerna slopades. Uppgifter i anslutning till socialvården skall dock enligt 6 § 1 mom. åläggas ett kollegialt organ som kommunen utser. Enligt kommunallagen består ett sådant organ av förtroendevalda. Det kan vara fråga om kommunstyrelsen, en nämnd, en direktion eller en kommission.

18 §. *Återkrav.* Det föreslås i paragrafens 1 mom. att återindrivningsförfarandet enligt 11 a § i gällande lag, i överensstämmelse med vad som stadgas om andra förmåner som folkpensionsanstalten sköter, ändras så att militärunderstöd som har betalats utan grund i regel alltid skall återkrävas. Enligt paragrafens 2 mom. skall återkrav kunna frångås av billighetshänsyn, om det att understöd har betalats utan grund inte bör anses ha berott på svikligt förfarande av understödstagaren eller om det utan grund betalda beloppet är litet. Vid skälighetsprövningen skall principerna för återkrav av andra förmåner som folkpensionsanstalten sköter följas.

I paragrafens 1 mom. föreslås att återkravet begränsas till högst fem år före den dag då orsaken till att understöd betalats utan grund kom fram. Detta motsvarar nuvarande praxis vid folkpensionsanstalten vid återkrav av de förmåner som den sköter.

Stadgandet om kvittning, som förestås i paragrafens 3 mom. motsvarar också principerna inom socialförsäkringen.

Enligt det föreslagna 4 mom. i paragrafen får ett lagakraftvunnet beslut om återkrav verkställas såsom en lagakraftvunnen dom. Detta motsvarar tidigare praxis i fråga om pensions- och sjukförsäkringen, som sköts av folkpensi-

onsanstalten, och systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Förfarandet infördes också i fråga om barnbidrag och stöd för hemvård av barn.

19 §. *Ändringssökande.* En egen paragraf om det för rättsskyddet viktiga ändringssökandet föreslås i lagen. Enligt den skall också vid sökande av ändring tillämpas de stadganden som gäller för moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen samt för de förmåner enligt barnbidragslagen och lagen om stöd för hemvård av barn. Besvärinstanser är då socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden. I vardera besvärinstansen skall besvärstiden vara 30 dagar från delgivningen. Besvärsskriften skall inlämnas till folkpensionsanstaltens lokalbyrå, som sänder den vidare till besvärinstansen.

Det har ansetts vara ändamålsenligt att stadga om att den föreslagna besvärvägen skall vara densamma som vid sökande av ändring i fråga om ovan nämnda förmåner. Regeringen ha för avsikt att framgent vid behov också justera reglering av besvärvägen. Man bör dessutom i mån av möjlighet försöka garantera att det vid socialförsäkringsnämnden finns behövlig sakkunskap vid behandlingen av barnbidraget och stödet för hemvård av barn, som redan överförs till folkpensionsanstalten, samt av de förmåner som ännu skall överföras.

20 §. *Självrättelse.* I paragrafen föreslås stadganden om folkpensionsanstaltens självrättelseförfarande till följd av ändringssökande. Enligt 1 mom. skall folkpensionsanstalten ge ett rättelsebeslut, om den till alla delar godkänner kraven i de besvär som har anförts hos anstalten. Avsikten med förfarandet är att påskynda behandlingen av besvär i moderskapsunderstödsärenden och begränsa behandlingen av klara fall i besvärinstanserna.

Om folkpensionsanstalten inte till alla delar går med på de krav som framförs i en besvärsskrift eller om den anser att besvären bör lämnas utan prövning, skall den enligt 2 mom. inom 30 dagar från besvärstidens utgång för behandling tillstålla den behöriga besvärinstansen besvärsskriften och sitt utlåtande.

Eftersom folkpensionsanstalten skall se till att tillräckliga utredningar har inhämtats för beslutsfattandet, är det skäligt att avvikelser kan göras från den i 2 mom. angivna tiden på grund av inhämtandet av en nödvändig tilläggsutredning. Den som söker ändring skall härvid utan dröjsmål underrättas om inhäm-

tandet av tilläggsutredningen. Besvärsskriften jämte utlåtande skall dock alltid lämnas in till den behöriga besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång. Ett stadgande om saken föreslås i paragrafens 3 mom.

21 §. *Rättelse och upphävande av beslut.* Enligt föreslaget skall folkpensionsanstalten rätta ett lagakraftvunnet beslut, om det baserar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt. Folkpensionsanstalten skall, efter att ha berett sökanden tillfälle att bli hörd, kunna rätta ett lagakraftvunnet beslut även till understödstagarens nackdel. För ändring av ett beslut krävs inte sökandens samtycke.

I 2 mom. föreslås ett stadgande om socialförsäkringsnämndens och prövningsnämndens skyldighet att rätta sitt beslut i motsvarighet till 1 mom.

Återkrav som eventuellt föranleds av en rättelse enligt denna paragraf skall ske enligt 18 §.

22 §. *Skyldighet att lämna uppgifter.* Enligt förslaget sammanställs i paragrafen stadgandena om olika instansers skyldighet att lämna uppgifter. Paragrafens 1 mom. gäller den som ansöker om militärunderstöd och understödstagaren.

I paragrafens 2 mom. föreslås stadgat om statliga och kommunala myndigheters samt vissa andra instansers skyldighet att lämna uppgifter. Den lagstadgade rätt att få uppgifter som de sociala myndigheter som beslutar om militärunderstöden har baserar sig för närvarande på 56 § socialvårdslagen. Eftersom denna lag inte skall tillämpas i fortsättningen, bör ett särskilt stadgande om de berörda instansernas skyldighet att lämna uppgifter tas in i lagen.

Enligt 16 § personregisterlagen (471/87) får personuppgifter som ingår i ett personregister användas endast för det ändamål som har bestämts innan uppgifterna börjar inhämtas, om inte annat följer av personregisterlagen eller av annan lag. Folkpensionsanstalten förfogar över de uppgifter som behövs för beslut om olika förmåner, t.ex. uppgifter som lämnats i samband med ärenden som gäller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller utkomstskyddets grunddagpenning. För att undvika extra arbete vore det administrativt ändamålsenligt att dessa uppgifter vid behov kan användas också när ärenden som gäller militä-

runderstöd avgörs. Därför föreslås ett stadgande om saken i paragrafens 3 mom.

23 §. *Tjänstgöringsplatsens uppgifter.* Om grundenhetens uppgifter i ärenden som gäller militärunderstöd stadgas för närvarande i 3 § förordningen om militärunderstöd. Det föreslås att denna praxis huvudsakligen skall fortgå oförändrad.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall folkpensionsanstalten av tjänstgöringsplatsen på begäran få meddelande om att en värnpliktig har trätt i tjänst.

Enligt paragrafens 3 mom. skall tjänstgöringsplatsen fortfarande föra förteckning över de värnpliktiga beträffande vilka en ovan nämnd begäran har framförts. Enligt paragrafens 1 mom. skall tjänstgöringsplatsen dessutom minst 14 dagar före den värnpliktiges hemförlovning tillstålla folkpensionsanstalten en anmälan om den. Om en värnpliktigs tjänstgöring avbryts före normal hemförlovnings tidpunkt, skall tjänstgöringsplatsen utan dröjsmål göra en anmälan också om detta till folkpensionsanstalten. Som avbrytning av tjänstgöringen enligt detta stadgande betraktas också sådana fall där en värnpliktig beviljas permission av vägande personliga skäl enligt 16 § värnpliktslagen eller 14 § civiltjänstlagen, till den del permissionen inte räknas in i tjänstgöringstiden. När den värnpliktiges tjänstgöringstid har gått ut, avförs anteckningen ur registret.

Administreringen av värnpliktslagen ankommer på försvarsministeriet. Med stöd av civiltjänstlagen leds och övervakas civiltjänsten av arbetsministeriet. Enligt förslaget kan huvudstaben och arbetsministeriet vid behov inom ramen för sina befogenheter meddela tjänstgöringsplatserna närmare föreskrifter om skötseln av de uppgifter som nämns i paragrafens 1 mom.

24 §. *Utmättnings- och överföringsförbud.* Enligt 15 § i gällande lag får militärunderstödet inte utmätas, överföras på någon annan eller innehållas till ersättande av kostnaderna för understödstagaren eller medlem i hans familj lämnad fattigvård eller annan samhällsvård.

I förhållande till militärunderstödet är utkomststödet ett förmånssystem i sista hand. Militärunderstödet beaktas också som inkomst när utkomststöd beviljas. Därför bör utkomststödet också kunna återindrivas från militärunderstödet. Den föreslagna ordalydelsen i stad-

gandet möjliggör ett sådant förfarande. Till övriga delar motsvarar stadgandet gällande reglering.

25 §. *Tystnadsplikt*. En särskild paragraf om den principiellt viktiga tystnadsplikten föreslås i lagen.

26 §. *Brott mot tystnadsplikten*. Paragrafen innehåller ett stadgande om påföljd, som hänför sig till den ovanstående paragrafen.

27 §. *Förfarande under undantagsförhållanden*. Det föreslagna stadgandet motsvarar i sak 16 § i gällande lag.

28 §. *Närmare stadganden*. I paragrafen föreslås ett stadgande om bemyndigande att utfärda förordning, så att sådana närmare stadganden om verkställigheten av lagen som eventuellt kommer att behövas i fortsättningen vid behov kan utfärdas genom förordning.

29 §. *Ikraftträdande*. Paragrafens 1 mom. innehåller ett ikraftträdelsestadgande.

I samband med att lagen träder i kraft måste de stadganden som har blivit onödiga tack vare den nya lagen samtidigt upphävas. I 2 mom. föreslås därför att militärunderstödslagen (566/48) jämte ändringar skall upphävas.

För övergångsfasen när den föreslagna lagen träder i kraft har det ansetts vara befogat att i paragrafens 3 mom. stadga, att om det i någon annan lag eller författning på lägre nivå, som har givits eller utfärdats innan den föreslagna lagen trädde i kraft, hänvisas till den militärunderstödslag, som nu föreslås bli upphävd, skall hänvisningen i tillämpliga delar anses avse motsvarande stadgande i den nya lagen.

30 §. *Övergångsstadganden*. För tydlighetens skull föreslås i paragrafens 1 mom. ett stadgande, enligt vilket militärunderstöd som betalas när denna lag träder i kraft från och med den 1 januari 1994 ändras till stöd enligt denna lag. Folkpensionsanstaltens lokalbyrå sköter ändringen utan särskild ansökan.

Syftet med det föreslagna 2 mom. i paragrafen är att under övergångsfasen trygga ställningen för de så kallade sekundära förmånstagnarna, som föreslås utgå ur lagen.

I paragrafens 3 mom. stadgas att om rätt till militärunderstöd har uppkommit innan denna lag trädde i kraft, sköter det organ som nämns i 6 § 1 mom. socialvårdslagen uppgifterna enligt denna lag för tiden före ikraftträdandet, utan hinder av det som stadgas i 5 §. På ett sådant ärende skall för denna tid den gamla lagen, som nämns i denna lag och som nu föreslås bli upphävd, fortfarande tillämpas i sin helhet.

Begreppet organ har utträttats ovan under 17 §. I de fall som avses i stadgandet är det således fortfarande en kommunal myndighet som avgör de ärenden som gäller militärunderstöd och betalar ut understöden. Ändring i ett sådant beslut skall också fortfarande sökas hos länsrätten.

I paragrafens 4 mom. föreslås ett stadgande, enligt vilket kommunerna och tjänstgöringsplatserna innan den nya lagen träder i kraft till folkpensionsanstalten skall lämna de behövliga uppgifter som de förfogar över och som gäller militärunderstöden.

31 §. *Förskott av staten under övergångsperioden*. Med tanke på folkpensionsanstaltens likviditet och för att militärunderstöden i enlighet med 1 mom. i den föreslagna 16 § kan betalas den första bankdagen i januari 1994 föreslås i paragrafen, med tanke på övergångsfasen, ett stadgande om ett förfarande vid betalning av förskott som avviker från den föreslagna 6 §.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994.

3. Lagstiftningsordning

3.1. Lagstiftningsordning

Enligt 66 § 7 mom. riksdagsordningen kan ett lagförslag lämnas vilande om det försvagar det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet.

Enligt detaljmotiveringen i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av riksdagsordningen (RP 234/1991 rd.) avses med det grundläggande utkomstskyddet endast periodiskt återkommande penningprestationer till fysiska personer och bara den del av socialskyddet vars avsikt är att genom utkomsten garantera individen en nödvändig levnadstandard.

I sitt betänkande om lagförslaget (GrUB 7/1992 rd.) konstaterar grundlagsutskottet att man emellertid utan en möjlighet att lämna det aktuella lagförslaget vilande t.ex. i någon mån kunde justera förutsättningarna för att få en avskyddet omfattad förmån och i någon mån också dess storlek, så länge de för vilka förmånen enligt en totalbedömning är ound-

gänglig med tanke på det grundläggande utkomstskyddet fortfarande skulle få en tillräckligt stor förmån.

Syftet med militärunderstödet är att trygga utkomsten med tanke på en värnpliktigs anhörig under den värnpliktiges tjänstgöringstid. Understödet är en förmån som är beroende av prövning. De allmänna kraven för erhållande av understöd bör således uppfyllas under varje månad som tjänstgöringstiden omfattar. T.ex. 1990 betalades understöd för i medeltal bara 5 månader. På grund av sin natur kan militärunderstödet inte direkt betraktas som en sådan förmån i form av en periodiskt återkommande penningprestation som avses i motiveringen till det lagförslag som gäller en ändring av riksdagsordningen.

I det lagförslag som nu behandlas föreslås att de så kallade sekundära förmånstagarna som nämns i 2 § 2 punkten i gällande lag, dvs. den värnpliktiges föräldrar, adoptivföräldrar, styvfader och styvmoder, far- och morföräldrar, fosterföräldrar samt hel- och halvsyskon, inte längre skall höra till de anhöriga som har rätt till militärunderstöd. För närvarande är en allmän förutsättning för att ovan nämnda anhöriga skall beviljas understöd att deras utkomst före den värnpliktiges inträde i militärtjänst varit beroende av den hjälp den värnpliktige lämnat dem.

En värnpliktig har inte någon privaträttslig underhålls- eller försörjningsskyldighet eller någon annan vårdplikt gentemot dem som hör till de sekundära förmånstagarna. Socialskydds- och socialförsäkringssystemen har dessutom förbättrats så att nivån på utkomstskyddet för ovan nämnda personer i själva verket kvarstår oförändrad i de flesta fall trots att den värnpliktige inträder i militärtjänst. Enligt de sakkunniga som hördes då lagförslaget bereddes är sådana fall där utkomsten för en person som hör till nämnda grupp på det sätt som avses i lagen skulle ha varit beroende av den hjälp som en värnpliktig har givit sällsynta. Det går inte att få särskilda uppgifter om detta ur statistiken över militärunderstöd.

För de sekundära förmånstagarna har militärunderstödet inte längre samma betydelse som en förmån till stöd för utkomsten som det ursprungligen hade. Socialskydds- och social-

försäkringssystemen tryggar i stor utsträckning en sådan utkomst som garanterar de personer som hör till den nämnda gruppen en nödvändig levnadsstandard under den värnpliktiges tjänstgöringstid. Därför anser regeringen att militärunderstödet, som är beroende av prövning, inte har en sådan verkan på den utkomst som garanterar en nödvändig levnadsstandard för de sekundära förmånstagarna att det enligt en totalbedömning är oundgängligt med tanke på det grundläggande utkomstskyddet.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslaget också till den del som gäller slopandet av sekundära förmånstagare kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Då ärendet ger rum för tolkning anser regeringen det dock vara önskvärt att utlåtande begärs av grundlagsutskottet.

3.2. Ändring av författningsnivå

Enligt förslaget utgör den nya militärunderstödslagen ett enhetligt regelsystem, som innehåller såväl de materiella stadganden som gäller understödet som stadgandena om förfarandet vid verkställigheten av lagen.

När de föreslagna ändringarna träder i kraft blir en del av stadgandena i gällande förordning om militärunderstöd onödiga. Dessutom har det ansetts motiverat att en del av de frågor som för närvarande regleras på förordningsnivå regleras genom lag. Eftersom endast ett fåtal stadganden kvarstår i förordningen efter detta, har det vid beredningen av lagen ansetts motiverat att också de till tillämpliga delar tas in i den föreslagna lagen. I samband med den nya lagen är det alltså inte längre nödvändigt att ge en ny förordning, som motsvarar den nuvarande förordningen om militärunderstöd.

Det har också ansetts befogat att de allmänna grunderna för bestämmande av militärunderstödet storlek, som för närvarande fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets beslut, tas in i lagen på grund av att de ger medborgarna offentligrättsliga rättigheter.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Militärunderstödslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tillämpningsområde

Då en värnpliktig fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (452/50) eller civiltjänstlagen (1723/91) betalas till hans anhöriga militärunderstöd och till den värnpliktige bostadsunderstöd i form av militärunderstöd så som närmare stadgas nedan.

2 §

Allmänna förutsättningar

En allmän förutsättning för erhållande av understöd är att tjänstgöringen försämrar utkomstmöjligheterna för den som söker understöd samt att sökanden är i behov av understöd.

3 §

Militärunderstöd

I militärunderstöd betalas

1) till anhöriga till en värnpliktig grundunderstöd, bostadsunderstöd och särskilt understöd som med hänsyn till deras personliga omständigheter och de lokala förhållandena tillförsäkrar dem en skälig utkomst, om de inte erhåller sådan av de inkomster eller medel som står till deras förfogande,

2) till den värnpliktige av särskilda skäl bostadsunderstöd för skäliga kostnader för den bostad som är i hans bruk.

4 §

Anhöriga som har rätt till understöd

Med anhörig till en värnpliktig avses den värnpliktiges maka, som inte på grund av brytning bor åtskild från sin make, den som utan att äktenskap har ingåtts varaktigt lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med den värnpliktige och med honom har ett gemensamt minderårigt barn att försörja samt den värnpliktiges egna eller hans makas minderåriga barn, adoptivbarn eller barn som varaktigt privat har placerats hos honom och som han skall försörja.

5 §

Verkställighet

Folkpensionsanstalten sköter uppgifterna enligt denna lag.

Om inte något annat stadgas i denna lag tillämpas vid verkställigheten av lagen i tillämpliga delar vad sjukförsäkringslagen (364/63) stadgar om verkställigheten av moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning.

6 §

Finansiering. Förskottsbetalning

Staten betalar ersättning till folkpensionsanstalten för kostnaderna för förmåner enligt denna lag.

Folkpensionsanstalten skall senast den 20 varje månad meddela staten det belopp som enligt folkpensionsanstaltens uppskattning behövs för betalning av militärunderstöden för den följande månaden. Staten skall månatligen i förskott betala detta belopp till folkpensionsanstalten den nästsista bankdagen i den månad som föregår betalningsmånaden. Senast den 20 i månaden efter den månad då militärunderstöden har betalats skall folkpensionsanstalten meddela staten det sammanlagda beloppet av de militärunderstöd som har betalats månaden innan. Skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av de militärunderstöd som har betalats under en kalendermånad och förskottet för samma månad beaktas när förskottet för den andra månaden efter betalningsmånaden bestäms.

7 §

Verksamhetsutgifter

De verksamhetsutgifter som verkställigheten av denna lag orsakar räknas som verksamhetsutgifter för folkpensionsanstalten.

8 §

Grundunderstöd

Grundunderstödet skall täcka utgifterna för det dagliga uppehållet.

Grundunderstödet per månad är lika stort

som folkpensionens basdel och full tilläggsdel, som betalas till en ensamstående person på orten. Understödet graderas i enlighet med den värnpliktiges anhöriga som ansöker om understöd och antalet i 4 § avsedda familjemedlemmar. Fullt grundunderstöd är för den första familjemedlemmen 100, för den andra 50 och för den tredje och följande 30 procent av det ovan nämnda beloppet.

Grundunderstödet för en värnpliktigs anhörig som bor i utlandet bestäms på basis av folkpensionens basdel och tilläggsdel, som betalas till en ensamstående person i andra kommungruppen.

Grundunderstödet belopp justeras vid samma tidpunkt och i samma förhållande som folkpensionens basdel och tilläggsdel.

9 §

Bostadsunderstöd

Bostadsunderstödet skall täcka de faktiska boendekostnaderna för en hyres-, ägar- eller bostadsrättsbostad, dock högst enligt skäligen bostadsnivå. Hyresutgifterna ersätts högst enligt lokalt gängse hyresnivå.

Till boendekostnader hänförs hyra, vederlag, utgifter för skötsel av fastigheten och sådana kostnader för värme, vatten, elektricitet och gas som skall betalas separat. Till boendekostnader hänförs även årliga räntor på personliga lån som har upptagits för anskaffning eller iståndsättande av egen bostad eller för betalning av bostadsrättsavgift samt annuiteten för lån som beviljats med stöd av lagen om bostadsproduktion (247/66). Boendekostnaderna beaktas så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

10 §

Särskilt understöd

Jämte grundunderstöd och bostadsunderstöd kan enligt prövning beviljas särskilt understöd för nödvändiga och till sitt belopp skäligen utgifter, som motsvarar den värnpliktiges anhörigas personliga omständigheter och de lokala förhållandena, så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska

inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. Som inkomst betraktas dock inte

- 1) en förmån enligt denna lag,
- 2) utkomststöd enligt socialvårdslagen (710/82),
- 3) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (424/41),
- 4) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/92),
- 5) vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/69),
- 6) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88),
- 7) den värnpliktiges dags- eller faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 8) den värnpliktiges dagspenning enligt värnpliktslagen, och
- 9) skatteåterbäringar.

Sådana tillgångar som inte står till förfogande när understödet beviljas, förhållandevis små besparingar, bostad i eget bruk eller arbetsredskap som är nödvändiga för tryggnad av en oavbruten utkomst inverkar inte på erhållandet av militärunderstöd eller dess belopp.

12 §

Fastställande av understöd

I militärunderstöd betalas skillnaden mellan utgifter enligt 8—10 §§ och inkomster enligt 11 §, om inte de tillgångar som står till förfogande förutsätter något annat.

Utgifter beaktas inte till den del de ersätts eller en förmån som motsvarar dem erhålls på någon annan grund.

Om någon förändring sker i de personliga omständigheterna eller behovet av understöd, justeras militärunderstödet från tidpunkten för förändringen.

13 §

Understödet belopp då barnet har rätt till underhållsbidrag

Utän hinder av vad i 2 och 3 samt 8—12 §§ är stadgat betalas till ett sådant minderårigt barn, till vars underhåll den värnpliktige på grund av domstols utslag eller av socialnämnden fastställt skriftligt avtal månatligen är skyldig att bidraga, såvida barnet inte är i den värnpliktiges försörjning, som militärunderstöd ett i nämnda utslag eller avtal fastställt belopp.

om den värnpliktige inte kan betala det av egna inkomster eller tillgångar.

14 §

Betalningstid

Militärunderstödet betalas från ingången av den månad under vilken det har sökts, dock tidigast från dagen för inträdet i tjänst, eller, om rätten till understöd har uppkommit senare, från denna tidpunkt, till utgången av den kalendermånad under vilken den värnpliktige hemförlovats eller hans tjänstgöring avbrutits. Till en värnpliktig som är inkallad till reservens repetitionsövningar och hans anhöriga betalas understöd för hela tjänstgöringstiden.

Om militärunderstödet på grund av den tidpunkt tjänstgöringen börjar eller av andra skäl inte betalas för en hel månad, betalas i understöd 1/30 av understödets månatliga belopp för varje dag som berättigar till understöd. Till understödets månatliga belopp hänförs dock inte de engångsunderstöd som beviljas med stöd av 10 §.

15 §

Ansökan

Militärunderstöd söks hos folkpensionsanstaltens lokalbyrå.

Militärunderstöd betalas inte utan särskilda skäl för tiden före den månad ansökan gjorts.

16 §

Betalningssätt. Förlust av militärunderstödspost

Militärunderstödet betalas månatligen i förskott in på det konto i ett penninginstitut i Finland som sökanden meddelar. Betalningsdag är den första bankdagen i varje månad. Till den som är inkallad till reservens repetitionsövningar eller hans anhöriga erläggs understödet i efterskott antingen månatligen eller som en engångsbetalning.

En enskild understödspost kan dock betalas också på något annat sätt, om det inte är möjligt att betala in understödet på kontot eller om sökanden eller understödstagaren anger någon särskild orsak som folkpensionsanstalten godkänner.

Beloppet av det understöd som skall betalas avrundas till hela mark så att om den del som överstiger ett helt markbelopp är 50 penni eller mindre, sänks beloppet till närmaste hela mark,

och om den är större än 50 penni, höjs beloppet till närmast högre hela mark.

Om den post som skall betalas är mindre än 1/30 av det markbelopp enligt 8 § som skall betalas i fullt grundunderstöd till den första familjemedlemmen, betalas understödet inte.

Mottagaren går miste om en understödspost som inte har lyfts inom sex månader från det den har kunnat lyftas, om det inte av särskilda skäl anses skäligt att besluta något annat.

17 §

Utbetalning i specialfall

Från understödet skall avdras den del som motsvarar den tid understödstagaren under minst 14 dygn

1) avtjänar frihetsstraff eller

2) är i anstaltsvård eller därmed jämförbar vård. Med anstaltsvård och därmed jämförbar vård avses sjukhus-, anstalts- eller familjevård som ordnas av en kommun eller ett kommunalförbund och som omfattar underhåll.

Det ovan avsedda avdraget görs från det understöd som betalas närmast efter det att folkpensionsanstalten erhållit kännedom om grunden för avdraget.

Om utbetalningen av militärunderstöd till den som har rätt till det inte kan anses motsvara ändamålet på grund av hans levnadsvanor, sjukdom eller någon annan särskild orsak, kan folkpensionsanstalten, efter att ha hört det organ som anges i 6 § 1 mom. socialvårdslagen, besluta att understödet betalas till organet eller någon annan lämplig person för att användas för omsorg om understödstagaren.

18 §

Återkrav

Om militärunderstöd har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, skall det understöd som har betalats utan grund återkrävas. Ett understöd kan dock inte återkrävas, om det betalades tidigare än fem år före det orsaken till betalningen utan grund kom fram.

Återkrav kan frångås helt eller delvis, om detta anses skäligt och om det att understödet betalades utan grund inte berodde på svikligt förfarande av understödstagaren eller hans företrädare eller om det utan grund betalda beloppet är litet.

Belopp som skall återkrävas kan kvittas mot

understödsposter som senare skall betalas till mottagaren.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas såsom en dom med laga kraft.

19 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut får söka ändring i det hos socialförsäkringsnämnden och den som är missnöjd med socialförsäkringsnämndens beslut hos prövningsnämnden. Om socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Besvärsskriften skall lämnas in till folkpensionsanstaltens lokalbyrå senast den 30 dagen efter den dag då den som söker ändring har fått del av beslutet.

Folkpensionsanstaltens beslut skall trots ändringssökande följas till dess saken har avgjorts genom ett beslut med laga kraft.

20 §

Självrättelse

Folkpensionsanstalten skall behandla besvären som rättelseärenden. Om folkpensionsanstalten till alla delar godkänner kraven i de besvär som har anförts hos anstalten, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i detta beslut får sökas på det sätt som stadgas i 19 §.

Om folkpensionsanstalten inte kan rätta ett överklagat beslut på det sätt som anges i 1 mom., skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång för behandling tillställa den behöriga besvärinstansen besvärsskriften och sitt utlåtande.

Avvikelse från den tid som nämns i 2 mom. kan göras, om inhämtandet av tilläggsutredning som behövs på grund av besvären det kräver. Den som söker ändring skall härvid utan dröjsmål underrättas om inhämtandet av tilläggsutredningen. Besvärsskriften skall dock alltid lämnas in till den behöriga besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

21 §

Rättelse och undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut, som folkpensionsanstalten meddelat med stöd av denna lag

baserar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, skall folkpensionsanstalten, efter att ha berett sökanden tillfälle att bli hörd, rätta beslutet.

Om ett lagakraftvunnet beslut som socialförsäkringsnämnden eller prövningsnämnden har meddelat med stöd av denna lag är felaktigt på det sätt som avses i 1 mom., skall socialförsäkringsnämnden eller prövningsnämnden, efter att ha berett sökanden tillfälle att bli hörd, på motsvarande sätt undanröja det lagakraftvunna beslutet och ta upp ärendet till ny behandling eller förordna att det skall tas upp till ny behandling.

22 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Den som ansöker om militärunderstöd är skyldig att meddela folkpensionsanstaltens lokalbyrå de uppgifter som behövs för beviljande av understödet, så som folkpensionsanstalten bestämmer. Militärunderstödstagaren är också skyldig att meddela alla förändringar som påverkar militärunderstödet. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller vid behov även den värnpliktige.

Statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfunds myndigheter, försäkrings- och pensionsanstalter, pensionsstiftelser, arbetsgivare, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor samt sjukhus och andra vårdinrättningar är skyldiga att avgiftsfritt lämna folkpensionsanstalten och besvärmyndigheterna enligt denna lag uppgifter som de förfogar över och som behövs för avgörande av ärenden som gäller militärunderstöd.

Folkpensionsanstalten har när den avgör ärenden enligt denna lag rätt att också använda uppgifter som den erhållit för avgörande av andra förmåner som den har hand om.

23 §

Tjänstgöringsplatsens uppgifter

Den tjänstgöringsplats där den värnpliktige tjänstgör skall:

1) på begäran tillställa folkpensionsanstalten ett intyg över att den värnpliktige har inträtt i tjänst,

2) minst 14 dagar före den värnpliktiges hemförlövning tillställa folkpensionsanstalten en anmälan om den, och

3) utan dröjsmål tillställa folkpensionsan-

stalten en anmälan om avbrytning av tjänstgöringen och fortsättning av den.

Huvudstaben och arbetsministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om skötseln av uppgifterna enligt 1 mom.

På tjänstgöringsplatsen förs en förteckning över de värnpliktiga som avses i 1 mom. I punkten och beträffande vilka folkpensionsanstalten har sänt in en begäran till tjänstgöringsplatsen.

24 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Militärunderstöd får inte utmätas eller indrivas som ersättning för kostnader för socialservice enligt socialvårdslagen.

Ett avtal som avser att överföra en rättighet enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

25 §

Tystnadsplikt

De som handhar uppgifter enligt denna lag får inte utan tillstånd av den som saken gäller för en utomstående röja en enskilds eller en familjs hemlighet, som de på grundvalen av sin ställning eller uppgift har fått veta.

Det som stadgas i 1 mom. hindrar inte att saken delges den som enligt lag har rätt att få vetskap om saken.

26 §

Brott mot tystnadsplikten

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 25 § skall för *brott mot tystnadsplikten i fråga om militärunderstöd* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för en gärning som anges i 1 mom., om inte sakägaren har anmält gärningen till åtal.

27 §

Förfarande under undantagsförhållanden

Under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1080/91) eller under försvarstillstånd enligt lagen om försvarstillstånd

(1083/91) kan statsrådet meddela föreskrifter som avviker från denna lag.

28 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Genom denna lag upphävs militärstödslagen av den 22 juli 1948 (566/48) med senare ändringar.

Om det i en lag, en förordning eller ett beslut som har givits eller utfärdats innan denna lag trädde i kraft hänvisas till militärunderstödslagen, som upphävs enligt 2 mom., skall hänvisningen i tillämpliga delar anses avse motsvarande stadgande i denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

30 §

Övergångsstadganden

Militärunderstöd som betalas när denna lag träder i kraft ändras från och med den 1 januari 1994 utan ansökan till understöd enligt denna lag.

Berättigade till militärunderstöd är fortfarande, utan hinder av 4 §, de anhöriga till en värnpliktig som nämns i 2 § 2 punkten i den i 29 § 2 mom. nämnda lagen och till vilka understödet har betalats eller vilka har ansökt om understöd innan denna lag trädde i kraft. Understödet betalas så länge som förutsättningar för erhållande av understöd enligt den i 29 § 2 mom. nämnda lagen föreligger.

Om rätt till militärunderstöd har uppkommit innan denna lag trädde i kraft, sköter det organ som nämns i 6 § 1 mom. socialvårdslagen uppgifterna enligt denna lag under den ifrågavarande tiden, utan hinder av det som stadgas i 5 §. På ett sådant ärende tillämpas för denna tid den tidigare lagstiftning som avses i 29 § 2 mom.

Innan denna lag träder i kraft skall kommunerna och tjänstgöringsplatserna till folkpensi-

onsanstalten överlämna de behövliga uppgifter om militärunderstöden som de förfogar över.

31 §

Förskott av staten under övergångsperioden

Utan hinder av 6 § skall staten, på basis av

en uppskattning som folkpensionsanstalten framlägger senast den 20 december 1993, den nästsista bankdagen år 1993 till folkpensionsanstalten i förskott betala det belopp som behövs för betalning av militärunderstöden för januari 1994.

Helsingfors den 2 april 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

